

Verkopen of herbestemmen?

Overal in Vlaanderen verliezen pastorieën hun oorspronkelijke functie

- ▶ Volgens decreet moet gemeente voorzien in woonst van pastoor
- ▶ Herbestemmen kan pas na akkoord Kerk
- ▶ Pastoors kunnen ook woonvergoeding krijgen

Erik DE SMET

Overal in het land vinden pastorieën een nieuwe bestemming. Omdat er almaar minder inwonende pastoors zijn, staan heel wat pastorieën leeg. In Zuid-Limburg of de Westhoek werden al meerdere pastoorwoningen vertimmerd tot horecazaak, een voor de hand liggende herbestemming vanwege de vaak talrijke en ruime kamers in pastorieën. De statige priesterwoning in Nieuwkerken-Waas in Oost-Vlaanderen werd onlangs door de stad Sint-Niklaas verkocht en herbergt nu een bloemenzaak. Soms verkopen gemeenten pastorieën gewoon openbaar, zoals onlangs in Hoesselt, in Limburg.

Nochtans is een pastorie niet zomaar een gebouw waarover de eigenaar naar believen kan beschikken. Werner Van Laer, stafmedewerker voor het tijdelijke in het vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen, legt ons het statuut uit. „Het gebouw heeft een bestemming en is, zoals dat heet, geaffecteerd. In een parochie met residerende pastoor is de gemeente wettelijk verplicht die pastoor huisvesting aan te bieden, maar niet elke pastorie is gelijk. Panden die dateren van vóór de Franse Revolutie, presbyteria genaamd, zijn doorgaans eigendom van de gemeente, omdat ze ooit werden aangeslagen door

de overheid. Dergelijke pastorieën genieten een sterker statuut van bestemming. Jongere pastorieën zijn meestal eigendom van de kerkfabriek, maar niet per se. Het gebeurde soms dat de gemeente een woning speciaal liet optrekken om er de pastoor in onder te brengen. Heel soms is een parochiale vzw de eigenaar van de woning van de pastoor.”

Net zoals bij een parochiekerk kan de gemeente een pastorie niet zomaar herbestemmen. Dat is slechts mogelijk na desaffectatie van het gebouw. Dat houdt in dat het pand zijn bijzondere bestemming van gebouw voor de eredienst verliest. Gevolg is dat het niet meer behoort tot het openbaar domein.

Werner Van Laer: „In het verleden gebeurde het soms dat al die regels niet in acht werden genomen. Om dat te voorkomen, stellen we in het vicariaat Vlaams-Brabant per gemeente pastorieënplannen op. Welke pastorieën zijn er in de toekomst nog nodig en welke panden kunnen worden vrijgegeven? Na des-

Pastorieën zijn ruime, goed gelegen gebouwen en brengen goed op

afectatie zijn er drie oplossingen voor de eigenaar: verkopen, verhuren of een nieuwe bestemming geven. Per gemeente moet er minstens één pastorie overblijven. Tegelijk moeten we ervoor waken dat ook rustende priesters die in de parochie nog actief zijn een dak boven het hoofd blijven hebben.”

Veel gemeenten worstelen met hun budget en denken dan makkelijker aan de verkoop van

leegstaande pastorieën om de gemeentekas te spekken. Pastorieën zijn immers vaak aantrekkelijke en puik gelegen panden die veel kunnen opbrengen. Er zijn echter alternatieven, zoals een andere bestemming voor het gebouw bedenken. De pastorie in het Limburgse Heppen, deelgemeente van Leopoldsburg, wordt binnenkort centrum voor naschoolse kinderopvang. In Diest, in Vlaams-Brabant, stelde de Kerk onlangs, nog vóór desaffectatie, drie pastorieën ter beschikking van het OCMW om er vluchtelingen op te vangen.

In Borgerhout bij Antwerpen nam de Marokkaanse noodhulporganisatie al-Ikram haar intrek in de leegstaande pastorie van Onze-Lieve-Vrouw-ter-Sneeuw. Dat is het resultaat van een lang parcours, zegt Jan Kint van het bisdom Antwerpen. Na overleg tussen de stad, het bisdom en de betrokken parochies werd besloten in Oud-Borgerhout nog één pastorie te behouden. Aanvankelijk was er sprake van de pastorie van Onze-Lieve-Vrouw-ter-Sneeuw te herbestemmen, maar toen bleek dat het district Borgerhout een stek zocht voor al-Ikram, lag de oplossing voor de hand: al-Ikram huurt het pand nu van de stad Antwerpen.

Almaar meer gemeenten geven hun pastoors een woonvergoeding. Dat is vaak wat betrokkenen zelf wensen, aangezien pastorieën doorgaans zeer groot zijn en niet aangepast aan de huidige comfortnormen. Wat niet wegneemt dat een parochie moet kunnen beschikken over een vergaderlokaal, een archief en een secretariaat.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Gevaarlijk spel

„Wat hebben de bankencrisis, Griekenland en de vluchtelingenkwestie met elkaar te maken? Ze werden en worden alle drie aangegrepen om de Europese Unie te beschuldigen van alles wat fout gaat. Hoewel Europa niet altijd even nauwgezet of doortastend is in zijn optreden, is een Europese aanpak voor elk van die uitdagingen – en voor vele andere – ruimschoots te verkiezen boven een versnipperde nationale aanpak.

Enkele decennia geleden was Europa een populair en wervend project. Iedereen was pro. Hoe meer Europa hoe beter. Dat getuigde van een te onbekommerd optimisme. Het europessimisme dat vandaag door ons continent waait, is echter veel gevaarlijker. De EU krijgt veel onterechte verwijten. Vaak zijn het juist de Europese instellingen, met name parlement en commissie, die vooruitgang willen boeken in knellende kwesties, maar gaan lidstaten op de rem staan.

Bovendien misbruiken veel nationale politici de Europese Unie als zondebok. Nadat ze eerst in de Europese Raad een bepaalde koers afspreken, gaan ze vervolgens in eigen land hevig tekeer tegen dat beleid. Ze beweren dan schaamteloos dat Europa ons allerlei regels oplegt, terwijl ze die zelf mee tot stand hebben gebracht. Of nog erger, ze lappen in de praktijk alle afspraken aan hun laars. Kijk maar naar het onuitgevoerde akkoord over de spreiding van asielzoekers over alle lidstaten. Een dergelijke houding straalt natuurlijk af op de inwoners van die 28 landen, waardoor veel mensen steeds negatiever staan tegenover het Europese project.

Sommige lidstaten drijven gevaarlijk ver weg van de Europese droom. Het vrije verkeer van mensen, diensten en goederen staat onder druk. De Britten organiseren een referendum over hun Europese lidmaatschap. Een aantal Oost-Europese landen is schaamteloos onsolidair in de vluchtelingenkwestie. Zelfs Nederland, ooit een van de kernlanden van de EU, is een eurosceptisch land geworden. En ook in België, traditioneel het meest pro-Europese land, groeit de weerstand.

Nochtans is de Europese integratie globaal gezien een buitengewoon succesverhaal. We genieten al meer dan zeventig jaar van vrede en politieke stabiliteit. Onze welvaart en ons welzijn zitten op het hoogste punt dat ooit door de mensheid werd bereikt.

De lijst met concrete voordelen van de Europese Unie is eindeloos. Europa waakt over de veiligheid van ons voedsel met labels en traceersystemen. Er zijn regels voor eerlijke handelspraktijken. Op al onze aankopen krijgen we twee jaar garantie. Speelgoed moet voldoen aan de strengste veiligheidsnormen ter wereld. Mobiel telefoneren is een pak goedkoper geworden. We reizen zonder grenscontroles. Ons rijbewijs is geldig in de hele unie. We kunnen in heel Europa terecht voor medische hulpverlening. Overal kunnen we geld uit de muur halen of betalen met onze bankkaart. Met het Erasmusprogramma studeren miljoenen jongeren in het buitenland.

Nog meer voorbeelden? Werknemers hebben recht op betaalde vakantie en op zwangerschapsrust. Wie in het buitenland van zijn oude dag geniet, behoudt zijn pensioenrechten. Europa staat borg voor schonere lucht en zuiverder drinkwater, beschermt planten en bedreigde diersoorten, verbiedt het gebruik van gevaarlijke pesticiden en chemische stoffen en beschermt de bodemkwaliteit. Energielabels helpen ons kiezen voor de meest milieuvriendelijke toestellen.

Willen we dat alles zomaar te grabbel gooien? Dat steeds meer politici zich afzetten tegen de Europese integratie, is een kortzichtige keuze waarvoor we een zware prijs dreigen te betalen. Als burgers zeggen we best nee tegen dat gevaarlijke spel. De grote uitdagingen van deze tijd – zoals werkgelegenheid, klimaat, migratie of terreur – kunnen we enkel het hoofd bieden met meer Europa, niet met minder.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

De oude pastorie in Nieuwkerken herbergt tegenwoordig een bloemenzaak. © Frank Bahn Müller